

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1957

FÖRSTA KAMMAREN

Nr 4

6—13 februari

Debatter m. m.

Onsdagen den 6 februari

Sid.

Interpellation av herr Johansson, Anders, om utredning ang. förut-
sättningarna för rening av spillolja 5

Tisdagen den 12 februari

Svar på fråga av herr Sundin ang. åtgärder till förhindrande av
industrispionage 7

Interpellationer:

av herr Arrhén ang. restaureringsarbetena vid Uppsala domkyrka 10
av herr Lundström ang. utbetalning av sjukpenning vid utebliven
sjukanmälan 11

Onsdagen den 13 februari

Svar på fråga av herr Lindblom ang. tillkallandet av sakkunniga för
översyn av allmänna hyreslagen 12

Inrättande av ett frigångshem i Nacka 14

Samtliga avgjorda ärenden

Onsdagen den 13 februari

Statsutskottets utlåtande nr 1, ang. utgifterna under första huvud-
titeln (hov- och slottsstaterna) 14
— nr 13, ang. anslag till oförutsedda utgifter 14
— nr 15, ang. utgifter å tilläggsstat II: justitiedepartementet 14
— nr 17, ang. utgifter å tilläggsstat II: socialdepartementet 15
— nr 20, ang. utgifter å tilläggsstat II: ecklesiastikdepartementet 15
— nr 22, ang. utgifter å tilläggsstat II: inrikesdepartementet 15

	Sid.
Bevillningsutskottets betänkande nr 1, godkännande av avtal med Japan för undvikande av dubbelbeskattning m. m.	15
— nr 2, ang. godkännande av avtal med Italien för undvikande av dubbelbeskattning m. m.	15
— nr 3, ang. godkännande av avtal med Italien för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å kvarlåtenskap	15
— nr 4, ang. ändrad lydelse av 5 § och 8 § 1 mom. tulltaxeförordningen m. m.	15
Första lagutskottets utlåtande nr 1, ang. justitieombudsmannens ämbetsförvaltning	15
— nr 2, ang. militieombudsmannens ämbetsförvaltning	15
Tredje lagutskottets utlåtande nr 2, ang. anslag ur kyrkofonden till extra utgifter	15

Onsdagen den 6 februari

Kammaren sammanträdde kl. 14.00.

Justerades protokollen för den 25, 26 och 30 nästlidne januari.

Upplästes fyra till kammaren inkomna ansökningar, vilka jämte därvid fögade läkarintyg voro så lydande:

Till riksdagens första kammare

Under hänvisning till bifogade läkarintyg får jag vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsgöromålen från den 28 januari till den 15 februari 1957.

Burträsk den 1 februari 1957

Lage Svedberg

Att ledamoten av riksdagens första kammare *Lage Svedberg*, Åbyn, Burträsk, på grund av diskdegeneration i ländryggraden är oförmögen att delta i riksdagsarbetet fr. o. m. den 28/1 minst t. o. m. den 15/2 1957 intygas.

Burträsk den 2/2 1957

I. Severinsson
Provinsialläkare

Till riksdagens första kammare

Under åberopande av närslutna läkarintyg får jag härmed vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsarbetet fr. o. m. den 30/1 t. o. m. den 7/2 1957.

Kyrktåsjö den 30 januari 1957

Carl U. Olsén

Att riksdagsmannen *Carl U. Olsén* på grund av sjukdom — furunkel i nacken med feber — är oförmögen till arbete fr. o. m. den 30/1 t. o. m. den 7/2 1957 intygas.

Hoting den 30/1 1957

Stig Almgren
Leg. läkare

Till riksdagens första kammare

Med hänvisning till närslutna läkarintyg får jag vördsamt anhålla om ytterligare ledighet från riksdagsarbetet t. o. m. den 12 februari 1957.

Munkedal den 30 januari 1957

Gustaf Karlsson

Riksdagsman *Karl Gustaf Karlsson* i Munkedal, som genomgått operation för blåskörtelförstoring, är oförmögen att delta i riksdagsarbetet t. o. m. den 12 februari, som intygas.

Uddevalla den 25 januari 1957.

Björn Köhler
Med. dr

Till riksdagens första kammare

Med stöd av bifogade läkarintyg får jag anhålla om befrielse från riksdagsarbetet under innevarande februari månad.

Göteborg den 4/2 1957

Anna Sjöström-Bengtsson

Att riksdagsmannen fru *Anna Sjöström-Bengtsson* f. den 2/12 1889, Carnegiegatan 17, Göteborg, är på grund av brott av den högra knäskålen tills vidare och minst t. o. m. den 28/2 1957 förhindrad att delta i riksdagsarbetet intygas.

Kirurgiska polikliniken I, Sahlgrenska sjukhuset, Göteborg den 4/2 1957

E. Norrman
Leg. läkare

De begärda ledigheterna beviljades.

Föredrogs och hänvisades till utrikesutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 37, angående godkännande av överenskommelse mellan Sverige och Tjeckoslovakien angående reglering av vissa anspråk och fordringar, m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 40, angående anslag för budgetåret 1957/58 till bidrag till väg- och flottledsbyggnader m. m. å skogar i enskild ägo.

Föredrogs och lades till handlingarna bankoutskottets jämlikt § 21 riksdagsstadgan gjorda anmälningar, att till utskottet från fullmäktige i riksbanken inkommit framställningar

angående familjepension till vissa änkor efter arbetare vid Tumba bruk; samt

om bemyndigande för riksbanken att till Botkyrka kommun försälja ett område av den riksbanken tillhöriga fastigheten Tumba 1^a.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av herr *Larsson, Sigfrid*, m. fl. väckta motionen nr 388.

Anmäldes och bordlades följande till kammaren överlämnade kungl. propositioner:

nr 41, angående fortsatt statsgaranti för exportkredit m. m.;

nr 44, med förslag till lag angående upphävande av lagen den 10 juli 1947 (nr 486) om dödande av vissa utanför Sverige befintliga handlingar, m. m.;

nr 45, rörande ratifikation av skiljedomskonvention mellan Sverige och Grekland;

nr 46, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.;

nr 47, angående fortsatt bemyndigande för Kungl. Maj:t att medgiva visst undantag från gällande villkor för åtnjutande av rätt till varvsindustrirestituktion;

nr 48, med förslag till förordning angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift;

nr 51, med förslag till lag om ändrad lydelse av 292 § lagen den 17 juni 1948 (nr 433) om försäkringsrörelse m. m.; och

nr 52, angående försäljning av vissa under tullverkets förvaltning stående fastigheter i Haparanda stad.

Anmäldes och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1957/58 under första huvudtiteln, avseende anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna;

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1957/58 till oförutsedda utgifter;

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57, i vad propositionen avser justitiedepartementets verksamhetsområde;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde;

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde; samt

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57, i vad propositionen avser inrikesdepartementets verksamhetsområde;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Japan för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av skatteflykt beträffande inkomstskatter;

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Italien för undvikande av dubbelbeskattning och för reglering av vissa andra frågor beträffande skatter å inkomst och förmögenhet;

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Italien för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å kvarlätenskap; samt

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts

Interpellation om utredning ang. proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 5 § och 8 § 1 mom. tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316), m. m.;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning; samt

nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning; ävensom

tredje lagutskottets utlåtande nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag ur kyrkofonden till extra utgifter.

Interpellation om utredning ang. förut-sättningarna för rening av spillolja

Herr **JOHANSSON, ANDERS**, (fp) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Vid fjolårets riksdag hemställde undertecknad i motion nr I:157 — likalydande motion i andra kammaren nr 207 av herr Sjölin m. fl. — om en undersökning angående de tekniska och ekonomiska möjligheterna att rena s. k. spillolja i syfte att framställa en användbar återvinningsprodukt. I motiveringen anfördes ju bl. a. att förbrukningen i vårt land av enbart smörjolja uppgår till omkring 50 000 ton årligen och att nästan hela kvantiteten måste importeras. Man kan dessutom motse ett stegrat behov. Det är därför ett betydande nationalekonomiskt intresse, att denna olja utnyttjas till det yttersta. Genom rening kan betydande kvantiteter återvinnas. Renad olja motsvarar de högsta fordringar på fullgod smörjning.

Av de remissyttrandena, som inhämtades av vederbörande utskott i ärendet, framgick att frågan kunde anses löst i tekniskt avseende men att det med hänsyn till då rådande prisrelationer inte kunde anses ekonomiskt lönande att rena spilloljan. Utskottet — allmänna beredningsutskottet, utlåtande nr 7 — intog samma ståndpunkt. Utskottet synes därvid ha fäst särskilt avseende vid remissinstansernas uttalanden om att procedu-

rensättningarna för rening av spillolja inte vore lönsam i ett normalt försörjningsläge med möjligheter till import av goda smörjolja till rimliga priser.

Till följd av det inträffade krisläget i Mellersta Östern har förhållandena nu i väsentlig mån förändrats. Även om importsvårigheterna torde vara övergående och de inträffade prishöjningarna torde gå tillbaka något när försörjningsläget åter normaliserats, torde man å andra sidan få räkna med att prisläget kommer att stabiliseras på en högre nivå än tidigare. Mot bakgrunden härav blir de kostnadsrelationer, som synes ha varit avgörande för det här upptagna spörsmålet vid fjolårets riksdag, ändrade. Det vore önskvärt om möjligheterna att framställa en användbar återvinningsprodukt genom rening av spillolja undersöktes från denna nya utgångspunkt. Det är naturligt att intresset i detta sammanhang i första hand inriktas på möjligheterna att rena sådan spillolja, som utfaller inom försvarsmakten, statens järnvägar och andra offentliga verksamhetsområden.

Med hänvisning till vad som ovan anförts får jag anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för handelsdepartementet få framställa följande fråga:

Vill herr statsrådet mot bakgrunden av de ändrade kostnadsförhållandena låta utreda de ekonomiska förutsättningarna att genom rening av spillolja återvinna användbara produkter, främst smörjolja, inom försvarsmakten, statens järnvägar och andra offentliga verksamhetsområden eller institutioner, samt — om rening av spillolja visar sig ekonomiskt fördelaktig — vidtaga erforderliga åtgärder i sådant syfte?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Anmälades och bordlades följande under sammanträdet till herr talmannen avlämnade motioner:

nr 389, av herrar *Edström* och *Huss*,
nr 390, av fröken *Andersson*,

nr 391, av herr *Ohlon*, samt
nr 392, av herrar *Sunne* och *Huss*,
alla i anledning av Kungl. Maj:ts pro-
position angående vissa frågor rörande
åldringsvården.

Justerades protokollsutdrag för denna
dag, varefter kammarens sammanträde
avslutades kl. 14.14.

In fidem
G. H. Berggren

Tisdagen den 12 februari

Kammaren sammanträdde kl. 16.00.

Herr *Olsén* anmälde, att han åter in-
funnit sig vid riksdagen.

Justerades protokollet för den 6 in-
nevarande månad.

Upplästes följande till kammaren in-
komna ansökningar:

Till riksdagens första kammare

På grund av deltagande i OEEC:s fö-
restående ministerrådsmöte i Paris och
Nordiska rådets session i Helsingfors
får jag härmed anhålla om tjänstledig-
het från riksdagsuppdraget för tiden 11
—23 februari 1957.

Stockholm den 8 februari 1957

Gunnar Lange

Till riksdagens första kammare

Härmed får jag vördsamt anhålla om
ledighet från riksdagsarbetet för tiden
fr. o. m. den 13 t. o. m. den 19 dennes.
Under denna tid sammanträder nämli-
gengen Europarådets ekonomiska kom-
mitté i Paris.

Lesjöfors den 9 februari 1957

Gerard De Geer

De begärda ledigheterna beviljades.

Upplästes följande till herr talmannen
inkomna anmälan:

Till riksdagens talmän

Under hänvisning till § 70 mom. 2
riksdagsordningen får fullmäktige i

riksgäldskontoret härmed anmäla, att
statsrådet B. Näsgård, som den 29 mars
1955 valdes till fullmäktig för valperio-
den 1955—1958, i och med sin utnäm-
ning till statsråd den 1 februari 1957
frånträtt uppdraget att vara fullmäktig
i riksgäldskontoret.

Stockholm den 7 februari 1957

Å fullmäktiges vägnar:

Axel Strand

Torsten Bjerlöv

På gjord proposition beslöt kamma-
ren, att i anledning härav val av en
fullmäktig i riksgäldskontoret efter stats-
rådet Näsgård skulle i föreskriven ord-
ning anställas.

Vidare upplästes en till kammaren
inkommen skrivelse, så lydande:

Till riksdagens första kammare

På grund av övergång till annat verk-
samsområde får jag härmed vördsamt
anhålla om entledigande från och med
den 20 februari 1957 från det mig med-
delade uppdraget att vara fullmäktig i
riksgäldskontoret.

Mölnadal den 11 februari 1957

Gösta Andersson

På särskilda propositioner biföll kam-
maren berörda anhållan och beslöt att
i anledning därav val av en fullmäktig
i riksgäldskontoret efter herr Gösta An-
dersson skulle i föreskriven ordning an-
ställas.

Ang. åtgärder till förhindrande av industrispionage

Jämlikt § 20 av kammarens ordningsstadga hade herr *Sundin* till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet framställt följande fråga: »Vill herr statsrådet ge kammaren en redogörelse, i den mån hänsyn till erforderlig sekretess så medger, för vilka åtgärder som vidtagits eller planerats till förhindrande av industrispionage, som kan medföra synnerligt men för rikets säkerhet och försvar, och särskilt till skärpning av kontrollen av utländska medborgares anställning i för försvar och folkförsörjning betydelsefulla företag?»

Herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet **HEDLUND**, som tillkännagivit, att han hade för avsikt att vid detta sammanträde besvara nämnda fråga, erhöll ordet och anförde:

Herr talman! Ledamoten av denna kammare, herr *Sundin*, har frågat mig, om jag vill lämna en redogörelse för vilka åtgärder, som vidtagits eller planerats till förhindrande av industrispionage, som kan medföra synnerligt men för rikets säkerhet och försvar, och särskilt till skärpning av kontrollen av utländska medborgares anställning i för försvar och folkförsörjning betydelsefulla företag. Till svar härpå får jag anföra följande.

Vad först angår utlännningar vill jag erinra om att enligt utlänningslagstiftningen i regel fordras arbets- och uppehållstillstånd för att andra utlännningar än nordbor skall få arbeta här i riket. Genom denna tillståndsprövning skapas ett visst skydd mot att olämpliga utlännningar vinner anställning. En sådan prövning är — särskilt under spända utrikespolitiska förhållanden — dock icke tillräcklig för att förhindra att opålitliga utlännningar anställas i företag, som ur försvarspolitisk synpunkt är särskilt betydelsefulla. I utlänningslagen har därför intagits en bestämmelse om att Kungl. Maj:t äger, då det av hänsyn till rikets säkerhet finnes påkallat, förordna att utlännning icke utan tillstånd av Kungl. Maj:t eller den cent-

rala utlänningsmyndigheten må anställas i visst företag eller i företag av viss art. Vid bestämmelsens tillkomst uttalade föredragande departementschefen — utan erinran av riksdagen — att det låg i sakens natur, att stadgandet borde komma till användning endast i mycket begränsad omfattning. Att med stöd av denna bestämmelse införa ytterligare generella föreskrifter om tillståndsprövning har ansetts böra ske först då ett allvarligt utrikespolitiskt läge så påkallar. Jag vill understryka, att föreskrifterna för att nå avsedd effekt synes böra omfatta ett stort antal industriföretag, kraft- och trafikföretag m. m. Med det stora antal utlännningar, som f. n. arbetar i Sverige, skulle en sådan tillståndsprövning medföra ett synnerligen omständligt och omfattande administrativt arbete. Kungl. Maj:t har därför icke f. n. ansett sig böra införa en sådan ordning. Jag kan emellertid upplysa om att inom inrikesdepartementet har — såsom en beredskapsåtgärd — utarbetats förslag till kungörelse i ämnet. Enligt detta förslag må icke utlännning utan tillstånd av statens utlänningskommision anställas vid statligt, kommunalt eller enskilt företag av särskild betydelse för försvaret eller folkförsörjningen.

Händelser på senare tid har dock visat, att säkerhetsfrågorna inom vissa krigsviktiga företag f. n. icke är tillfredsställande lösta. Det torde därför vara nödvändigt att även under fredliga förhållanden vidtaga ytterligare åtgärder för att förhindra att olämpliga personer får möjlighet att inom krigsviktiga industrier åtkomma hemliga handlingar m. m. Dessa åtgärder bör rikta sig icke bara mot utlännningar utan även mot svenska medborgare. På grund härav har chefen för försvarsdepartementet efter samråd med mig i januari i år tillkallat en särskild kommitté för översyn av sekretessskyddet vid vissa industrier m. m. Kommittén skall granska nu gällande säkerhetsbestämmelser för industrier, byggnadsföretag m. fl., som är sysselsatta med arbeten för det militära försvaret eller andra grenar av totalförsvaret, och i samråd med fackmyndigheterna framlägga förslag till nya el-

Ang. åtgärder till förhindrande av industrispionage

ler ändrade sådana bestämmelser. Kommittén kommer självfallet att härvid till prövning upptaga jämväl frågan om tillståndstvång för utläningar redan under fredliga förhållanden. Kommittén har vidare bl. a. att avge förslag till erforderlig organisation för kontroll av bestämmelsernas efterlevnad. Kommitténs arbete skall bedrivas med största skyndsamhet och resultatet av detta arbete synes därför böra avvaktas, innan några nya generella bestämmelser på detta område utfärdas.

Slutligen vill jag erinra om den särskilda polisverksamhet som bedrivs för att hindra och uppdaga spioneri m. m., vilken verksamhet ju avser även industrispionage.

Herr talman! Med det anförda anser jag mig ha besvarat herr Sundins fråga.

Herr SUNDIN (bf):

Herr talman! Jag ber att till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få framföra mitt tack för det svar han lämnat på min enkla fråga.

Enligt vad som bl. a. framgår av svaret är utlänningslagstiftningen så beskaffad, att det behövs såväl arbets- som uppehållstillstånd för att det skall ges möjligheter för utlänningsarbete här i riket, och detta skall i enlighet med lagstiftningen och det svar som här lämnats utgöra ett visst skydd. När man är medveten om de möjligheter, som finns för en utlänningsarbete här få såväl arbete som uppehållstillstånd, kan man ifrågasätta om detta skydd är av den art som nödvändigt vore. Statsrådet här framhåller, att det finns en bestämmelse, som säger att när särskilda åtgärder så påkallar har Kungl. Maj:t möjlighet att förordna att utlänningsarbete för att få arbete i vissa företag skall ha särskilt tillstånd därtill av Kungl. Maj:t eller av den centrala utlänningsmyndigheten. Denna bestämmelse är skriven på ett tänjbart sätt, och vid dess tillkomst uttalade den då föredragande departementschefen att den skulle tillämpas mycket försiktigt. Detta uttalande har enligt min åsikt fört med sig att bestämmelsen inte kunnat tillämpas i den utsträckning som nöd-

vändigt och önskvärt skulle ha varit. De spioneriaffärer som under de senaste åren förekommit — jag stannar alldeles särskilt vid det nu senast aktuella spionaget av den turkiske medborgaren Zaratarian — visar nödvändigheten av att effektivare åtgärder bör vidtagas så fort som möjligt.

Upprörande i detta sammanhang — jag tänker då på den senaste spioneriaffären — är den nonchalans och vårdslöshet med hemliga handlingar, som enligt den offentliga delen av rättegången visat sig ha förekommit ifrån vissa tjänstemäns sida. Det är utomordentligt viktigt att de som har ansvaret för dylika hemliga handlingar tar uppgiften på ett för medborgarna tryggare sätt än vad som här skett.

Jag vill i detta sammanhang fråga statsrådet, om det inte är nödvändigt att skärpa straffbestämmelserna i vad det gäller missbruk av handhavande av hemliga handlingar samt i vad mån det är möjligt att den del av statsmakten det berör i skrivelse till vissa viktiga industrier och företag framhålla nödvändigheten av att handlingarna handhas med det ansvar och den sekretess som är en absolut nödvändighet.

Jag noterar med största tacksamhet vad statsrådet här anför i fråga om en kommande ny kungörelse i beredskaps-syfte när det är fråga om att anställa utläningar i för försvaret och folkförsörjningen viktiga företag.

Det är också med tillfredsställelse man noterar statsrådets meddelande om det samarbete som inletts med försvarsdepartementet, vilket resulterat i tillsättande av en kommitté med av statsrådet här skisserade uppgifter.

Av de direktiv, som statsrådet här talat om, framgår ju att man när det gäller att anställa utläningar bör iakttaga större noggrannhet än hittills. Det sägs emellertid också att samma noggrannhet bör iakttagas även mot svenskar när de anställs i vissa företag. Jag hälsar detta med glädje, inte enbart med tanke på vad jag här sagt om vissa tjänstemän utan även och framför allt därför att jag vet att det finns individer som av

Ang. åtgärder till förhindrande av industrispionage

födelsel är medborgare i vårt samhälle, som med andra ord är mantalsskrivna som svenskar men som av för mig oförklarlig anledning icke i sitt handlande uppträder som sådana.

Jag hoppas att kommittén och den kungörelse, som herr statsrådet här talat om, skall komma snabbt, så att nya säkrare bestämmelser för förhindrande av spionage mot såväl försvar som folkförsörjning i övrigt blir utfärdade.

För statsrådets i denna aktuella fråga positiva svar med skisserade åtgärder ber jag än en gång, herr talman, att få framföra mitt tack.

Överläggningen förklarades härmed slutad.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 41, angående fortsatt statsgaranti för exportkredit m. m.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 44, med förslag till lag angående upphävande av lagen den 10 juli 1947 (nr 486) om dödande av vissa utanför Sverige befintliga handlingar, m. m.

Föredrogs och hänvisades till utrikesutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 45, rörande ratifikation av skiljedomskonvention mellan Sverige och Grekland.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 46, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.;

nr 47, angående fortsatt bemyndigande för Kungl. Maj:t att medgiva visst undantag från gällande villkor för åtnjutande av rätt till varvsindustrirestitutions; och

nr 48, med förslag till förordning angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 51, med förslag till lag om ändrad lydelse av 292 § lagen den 17 juni 1948 (nr 433) om försäkringsrörelse m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition, nr 52, angående försäljning av vissa under tullverkets förvaltning stående fastigheter i Haparanda stad.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 389, av herrar *Edström* och *Huss*,

nr 390, av fröken *Andersson*,

nr 391, av herr *Ohlon*,

nr 392, av herrar *Sunne* och *Huss*,

alla i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa frågor rörande åldringsvården.

Föredrogs och bordlades ånyo statsutskottets utlåtanden nr 1, 13, 15, 17, 20 och 22, bevillningsutskottets betänkanden nr 1—4, första lagutskottets utlåtanden nr 1 och 2 samt tredje lagutskottets utlåtande nr 2.

Anmäldes och bordlades

dels följande till kammaren överlämnade kungl. propositioner:

nr 49, angående vattenvårdens organisation m. m.;

nr 50, med förslag till lag om ändring i lagen den 11 juni 1943 (nr 346) angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror, m. m.;

nr 53, med förslag till förordning angående rätt för Konungen att förordna om uttagande av antidumping- och utjämningsstullar;

nr 54, angående utbyggnad av televisionsnätet m. m.;

nr 55, angående vissa ändringar i gällande tulltaxa;

nr 57, angående fullmakt att i arbetslöshetsbekämpande syfte igångsätta arbeten, för vilka anslag uppförts å all-

Interpellation ang. restaureringsarbetena vid Uppsala domkyrka

män beredskapsstat för budgetåret 1956/57, m. m.;

nr 59, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 23 november 1956 (nr 554) om investeringsavgift för år 1957;

nr 60, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 5 § förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit; samt

nr 61, angående riktlinjer för förfarandet vid tillsättning av vissa lärartjänster m. m.;

dels ock Kungl. Maj:ts till kammaren överlämnade skrivelse nr 56, angående val av ombud jämte suppleanter i Europarådets rådgivande församling.

Interpellation ang. restaureringsarbetena vid Uppsala domkyrka

Ordet lämnades på begäran till herr **ARRHÉN** (h), som yttrade:

Herr talman! Uppsala domkyrkas restaureringssakkunniga avgav sitt betänkande den 26 nov. 1955 (SOU 1956: 3). De sakkunniga har enats om, att »restaureringen bör bygga på, att de nuvarande tornspirorna bevaras, därför att de vunnit hävd och även ger kyrkan dess dominans i stadsbilden och i landskapet. Vidare bör», enligt de sakkunnigas mening, »de partier av medeltida murverk, som kan skalas fram under det nuvarande höljet, friläggas. Med beaktande av dessa synpunkter bör kyrkan ges en samlad arkitektonisk utformning». Byggnadsarbetet har av de sakkunniga begränsats, vilket möjliggjort en nedpressning av kostnaderna, nu beräknade till ca 5 1/2 milj. kronor, fördelade på en tid av fem år, och förslagsvis utfört av byggnadsstyrelsen.

De sakkunniga ville i sitt betänkande även »framhålla att restaureringen icke kan anses fullföljd, förrän även interiören blivit föremål för en grundlig översyn». De åtgärder beträffande exteriören, som de sakkunniga förordnat, »föregriper eller hindrar icke kommande åtgärder i det inre», heter det i betänkan-

det. Till sist påpekar de sakkunniga, att »förutsättningar måste skapas och erforderliga medel anslås för att regelbundna besiktningar av domkyrkan skall kunna äga rum och iakttagna skador utan dröjsmål avhjälpas. Utan tillsyn och underhåll förvandlas», säger de sakkunniga, »även de förnämsta byggnadsverk med tiden till ruiner».

Kyrkofullmäktige i Uppsala domkyrkoförsamling har, efter yttrande från kyrkorådet, besvarat en remisskrivelse från Kungl. Maj:t av den 6 februari 1956 (Uppsala kyrkofullmäktiges tryck 1956, ser. A nr 16) och därvid framhållit, »att det framlagda förslaget kan erbjuda utgångspunkt för det fortsatta arbetet med den angelägna restaureringsfrågan». Man säger sig förvänta »en slutlig bearbetning av förslaget», och man understryker, att »det för församlingen är ytterligt angeläget att framhålla vikten av att restaureringsfrågan utan onödigt dröjsmål överföres från diskussionsstadiet, så att domkyrkan snart kan framträda i ett skick, som är densamma värdigt».

Det förefaller i dagens läge vara ytterst önskvärt, att förberedelser träffades i syfte att få restaureringen av exteriör och interiör utförd samtidigt. Såväl riksantikvarien som Vitterhetsakademien har i november 1956, i likhet med de sakkunniga, uttalat sig för behovet av en översyn även av interiören. En plan för denna del av restaureringsarbetet synes böra uppgöras, på det att denna del av arbetet ej må verka försenande.

Avsikten synes vara att år 1964 högtidlighålla minnet av Uppsala ärkestifts 800-åriga tillvaro. Det förefaller därför vara lämpligt, att restaureringsarbetet, vad domkyrkans exteriör och interiör angår, så planlades, att domkyrkan vid den angivna tidpunkten framträdde i ett värdigt skick.

Med anledning av vad sålunda anförts hemställer jag om första kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet få framställa följande fråga:

Är statsrådet beredd att inför kammaren lämna en redogörelse för sin syn på fortgången av restaureringsarbetena vid

Interpellation ang. utbetalning av sjukpenning vid utebliven sjukanmälan
Uppsala domkyrka vad både exteriör och interiör angår?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spørsmål finge framställas.

Interpellation ang. utbetalning av sjukpenning vid utebliven sjukanmälan

Herr LUNDSTRÖM (fp) erhöll härefter på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Enligt lagen om allmän sjukförsäkring gäller tre dagars karenstid för utgivande av sjukpenning. För tid innan anmälan om sjukdomsfallet gjorts skall sjukpenning ej utges, där ej hinder mött för sådan anmälan eller eljest särskilda skäl föranleder att sjukpenning bör utgå. Något absolut hinder för utbetalande av sjukpenning på grund av försummad sjukanmälan föreligger alltså ej.

I pressen har den senaste tiden lämnats uppgifter om fall, där sjuk-kassa vägrat utbetala sjukpenning för tid då anmälan ej gjorts om sjukdom, men vederbörande med läkarintyg kunnat styrka sådan. Enligt tillgängliga uppgifter skulle sjukpenning sålunda icke utbetalats trots att vederbörande varit under fortlöpande läkarbehandling. Detta synes direkt obilligt. När en person blir hastigt sjuk är han ofta ur stånd att göra sjukanmälan. Men även om hinder härför icke objektivt föreligger, kan det dock lätt hända att vederbörande förbiser kravet på sjukanmälan, då han lig-

ger under läkarvård. För prövning av frågan om vederbörande skall vara berättigad att erhålla sjukpenning eller ej synes det väsentliga vara att sjukdomen styrkes på tillförlitligt sätt. När detta sker framstår det som onödigt formalistiskt att vägra utgivande av sjukpenning på grund av försummad eller försenad sjukanmälan. Om de påtalade fallen ej utgör enstaka undantag vilka rättas till, när besvär anföres, utan är uttryck för en utbildad praxis, synes det angeläget att förhållandena ändras genom utfärdande av erforderliga bestämmelser som gör prövningen mer smidig och i bättre överensstämmelse med vad som kan anses skäligt.

Med stöd av det anförda anhåller jag om första kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet få framställa följande interpellation:

Är herr statsrådet beredd medverka till att erforderliga bestämmelser utfärdas för undvikande av att sjukpenning vägras någon, som tillfredsställande kunnat styrka sjukdom, vilken enligt lagen om allmän sjukförsäkring berättigar till erhållande av sjukpenning?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 16.25.

In fidem

Fritz af Petersens

Onsdagen den 13 februari

Kammaren sammanträdde kl. 14.00.

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökning:

Till riksdagens första kammare

Undertecknade anhåller härmed vördsam om ledighet från riksdagsarbetet under tiden den 14 till och med den 23 februari 1957 i och för beivrande av Nordiska rådets möte i Helsingfors.
Stockholm den 12 februari 1957

Osc. Werner

Axel Strand

Edgar Sjödahl

De begärda ledigheterna beviljades.

Ang. tillkallandet av sakkunniga för översyn av allmänna hyreslagen

Med stöd av § 20 av kammarens ordningsstadga hade herr *Lindblom* till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet framställt följande frågor: »När har herr statsrådet för avsikt att i enlighet med sitt uttalande i propositionen rörande bl. a. besittningsskyddslagen (Kungl. Maj:ts proposition 168/1956 s. 71) tillkalla sakkunniga för att verkställa översyn av allmänna hyreslagen och har herr statsrådet för avsikt att ge denna utredning en sådan sammansättning, att parterna på hyresmarknaden bliva företrädde?»

Herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet **ZETTERBERG**, som meddelat, att han ämnade vid detta sammanträde besvara herr *Lindbloms* berörda frågor, erhöll ordet och anförde:

Herr talman! Ledamoten av denna kammare herr *Lindblom* har frågat mig, när jag har för avsikt att tillkalla sakkunniga för att verkställa översyn av allmänna hyreslagen, och om jag har för avsikt att ge denna utredning en

sådan sammansättning att parterna på hyresmarknaden blir företrädde.

Till svar på frågorna får jag anföra följande.

Arbetet med direktiv för denna utredning pågår, och jag räknar med att utredningen skall kunna tillkallas inom en nära framtid. Beträffande utredningens sammansättning finner jag inte anledning att nu säga mera än att spörsmålet hur utredningen på lämpligast sätt skall tillföras den speciella sakkunskap, som finns företrädd inom hyresmarknadens partsorganisationer, givetvis uppmärksammas.

Herr **LINDBLOM** (fp):

Herr talman! Jag ber att få framföra mitt tack till statsrådet och chefen för justitiedepartementet för det lämnade svaret. Jag vet inte riktigt, om jag skall säga att jag är fullt nöjd med det — något så när kanske. Jag tycker att herr statsrådet hade kunna lyfta litet mer på förlåten än han gjorde.

Det är två skäl som föranlett mig att framställa min fråga. Det första är att det sports en viss undran — kanske också oro — hos de närmast berörda parterna på hyresmarknaden, huruvida den tilltänkta utredningen möjligen skulle få samma form som den utredning, som låg till grund för förslaget om besittningsskydd, och alltså bli en enmansutredning. Utredningen om besittningsskyddet gav ju enligt remissinstansernas yttranden över förslaget inte så särskilt tillfredsställande resultat, och man hade därför hoppats att det exemplet inte nu skulle efterföljas.

Det andra skälet är att utredningar ju ofta tar en avsevärd tid att utföra. Att döma av hyresregleringskommitténs arbete har dessa spörsmål så pass vittgående konsekvenser att utredningen sannolikt kommer att draga långt ut på tiden. Om denna utredning skjuts allt-

Ang. tillkallandet av sakkunniga för översyn av allmänna hyreslagen för långt på framtiden, kan man måhända bli nödsakad att förlänga besittningsskyddslagen i stället för att genomföra den omarbetning av den allmänna hyreslagen som har varit påtänkt.

Om man tolkar statsrådets svar riktigt välvilligt, förefaller det som om beskedet beträffande den första frågan vore ganska tillfredsställande. »Inom en nära framtid» är visserligen ett fämbart begrepp, men jag hoppas att det innebär endast några veckor.

Men när det gäller den andra frågan, den om utredningens sammansättning, har statsrådet ännu inte fattat ståndpunkt. Jag förstår mycket väl att det inte är opportunt, att just nu medan direktiven håller på att utarbetas, taga ställning till personfrågorna. Vad som är viktigast härvidlag är emellertid att partsorganisationerna blir företrädde, så att de personer, som har den största praktiska erfarenheten och, jag tror jag även vågar säga, den största kunnigheten om hur en lagstiftning av detta slag bör vara uppbyggd för att på bästa sätt kunna tillämpas, får delta i utredningsarbetet. Huvudsaken är att det icke blir en enmansutredning, utan att det blir en så sammansatt utredning, att hyresmarknadens parter har möjlighet att redan på det stadiet framföra sina erinringar.

Jag har inte anledning att mera fördjupa mig i det här spørsmålet, utan ber ännu en gång att få tacka för svaret.

Överläggningen ansågs härmed slutad.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med andra kammarens talman finge föreslå, det första kammaren ville besluta att vid sammanträde, som kommer att hållas onsdagen den 20 innevarande månad, företaga följande val, nämligen

dels av ledamöter och suppleanter i den nämnd, som äger att döma, hurvida högsta domstolens och regeringsrättens ledamöter gjort sig förtjänta att i deras viktiga kall bibehållas,

dels ock av valmän och suppleanter för utseende av ej mindre fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret än även suppleanter för riksdagens fullmäktige i nämnda bank och kontor.

Vad herr talmannen sålunda föreslagit bifölls.

Herr ANDRE VICE TALMANNEN erhöll på begäran ordet och yttrade:

Herr talman! I anslutning till det av kammaren fattade beslutet får jag föreslå, att kammaren måtte besluta, att antalet suppleanter för de valmän, som skall utse fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret jämte suppleanter för dem, bestämmas till tio.

Härtill lämnade kammaren sitt bifall.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 49, angående vattenvårdens organisation m. m.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 50, med förslag till lag om ändring i lagen den 11 juni 1943 (nr 346) angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror, m. m.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 53, med förslag till förordning angående rätt för Konungen att förordna om uttagande av antidumping- och utjämningsstullar.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 54, angående utbyggnad av televisionsnätet m. m.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 55, angående vissa ändringar i gällande tulltaxa.

Föredrogs Kungl. Maj:ts skrivelse nr 56, angående val av ombud jämte sup-

Ang. inrättandet av ett frigångshem i Nacka

pleanter i Europarådets rådgivande församling.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med andra kammarens talman finge föreslå, det första kammaren ville besluta att vid sammanträdet onsdagen den 20 februari företaga val av tre ombud i Europarådets rådgivande församling jämte tre suppleanter för dem.

Detta förslag antogs.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 57, angående fullmakt att i arbetslöshetsbekämpande syfte igångsätta arbeten, för vilka anslag uppförts å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57, m. m.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 59, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 23 november 1956 (nr 554) om investeringsavgift för år 1957; samt

nr 60, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 5 § förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 61, angående riktlinjer för förfarandet vid tillsättning av vissa lärartjänster m. m.

Föredrogs ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1957/58 under första huvudtiteln, avseende anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna; samt

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1957/58 till oförutsedda utgifter.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57, i vad propositionen avser justitiedepartementets verksamhetsområde.

Punkterna 1—3

Vad utskottet hemställt bifölls.

*Punkten 4***Ang. inrättande av ett frigångshem i Nacka**

I enlighet med Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda förslag hade utskottet i denna punkt hemställt, att riksdagen måtte till Fångvårdsanstalterna: Engångsansskaffning av inventarier m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 695 000 kronor.

Herr BIRKE (h):

Herr talman! Under denna punkt förekommer ett belopp till inventarieutrustning bland annat för ett frigångshem i Nacka. Det sätt, på vilket fångvårdsstyrelsen handlagt denna fråga genom att lägga hemmet mitt i villabyggelsen, har ju väckt en ganska stor uppmärksamhet. Naturligtvis är jag fullt medveten om att ett sådant frigångshem måste någonstans placeras, men man ställer sig frågande inför det förhållandet, att de kommunala myndigheterna enligt vad som under hand upplysts icke har varit i tillfälle att på något sätt förhandla med fångvårdsstyrelsen, när denna fråga blivit löst. Jag tror, herr, talman, att det är en synnerligen olycklig utveckling, att de kommunala myndigheterna fullständigt kopplas ifrån, vilket icke lämpligen i framtiden bör ske.

Jag har, herr talman, velat påtala det enligt min uppfattning felaktiga sätt, på vilket detta ärende handlagts.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i förevarande punkt hemställt.

Punkterna 5—8

Vad utskottet hemställt bifölls.

Vid förnyad, punktvis skedd föredragning av statsutskottets utlåtande nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde.

Punkten 1

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 2

Lades till handlingarna.

Vid förnyad, punktvis skedd föredragning av statsutskottets utlåtande nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57, i vad propositionen avser inrikesdepartementets verksamhetsområde, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets betänkanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Japan för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av skatteflykt beträffande inkomstskatter;

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Italien för undvikande av dubbelbeskattning och för reglering av vissa andra frågor beträffande skatter å inkomst och förmögenhet;

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Italien för und-

vikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å kvarlåtenskap; samt

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 5 § och 8 § 1 mom. tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316), m. m.

Vad utskottet i dessa betänkanden hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo och lades till handlingarna första lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning; och

nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

Vid förnyad föredragning av tredje lagutskottets utlåtande nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag ur kyrkofonden till extra utgifter, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Anmäldes och bordlades Kungl. Maj:ts till kammaren överlämnade proposition nr 64, angående fortsatt disposition av vissa äldre reservationsanslag, avseende justitiedepartementets verksamhetsområde.

Anmäldes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 54, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde.

Skrivelseförslaget godkändes under förutsättning att andra kammaren i avseende å statsutskottets utlåtande nr 17 fattade samma beslut som första kammaren.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 14.24.

In fidem

Fritz af Petersens